

I

(Leģislatīvi akti)

REGULAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2022/838

(2022. gada 30. maijs),

ar ko ar ko groza Regulu (ES) 2018/1727 attiecībā uz Eurojust veiktu tādu pierādījumu saglabāšanu, analīzi un uzglabāšanu, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 85. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽¹⁾,

tā kā:

- (1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1727 ⁽²⁾ tika izveidota Eurojust un tika noteikti tās uzdevumi, kompetence un funkcijas.
- (2) Regulas (ES) 2018/1727 3. panta 1. punkts paredz, ka Eurojust ir kompetence attiecībā uz minētās regulas I pielikumā uzskaitīto smago noziegumu veidiem, tostarp genocīdu, noziegumiem pret cilvēci un kara noziegumiem. Ievērojot Regulas (ES) 2018/1727 3. panta 4. punktu, Eurojust kompetencē ietilpst arī noziedzīgi nodarījumi, kas ir saistīti ar minētās regulas I pielikumā uzskaitītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem.
- (3) 2022. gada 24. februārī Krievijas Federācija sāka militāru agresiju pret Ukrainu. Ir pamatots iemesls uzskatīt, ka saistībā ar pašreizējo karadarbību Ukrainā ir tikuši un joprojām tiek izdarīti noziegumi pret cilvēci un kara noziegumi.
- (4) Ņemot vērā situācijas nopietnību, Savienībai būtu steidzami jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka personas, kas Ukrainā izdarījušas noziegumus pret cilvēci un kara noziegumus, tiek sauktas pie atbildības.
- (5) Prokuratūras vairākās dalībvalstīs un Ukrainā ir sākušas izmeklēšanu par notikumiem Ukrainā, attiecīgos gadījumos saņemot Eurojust atbalstu. Eurojust 2016. gada 27. jūnijā noslēdza nolīgumu par sadarbību ar Ukrainu. Saskaņā ar minēto nolīgumu Ukraina ir norīkojusi uz Eurojust sadarbības prokuroru ar mērķi veicināt sadarbību starp Eurojust un Ukrainu.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta 2022. gada 19. maija nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2022. gada 25. maija lēmums.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1727 (2018. gada 14. novembris) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (Eurojust) un ar ko aizstāj un atceļ Padomes Lēmumu 2002/187/TI (OV L 295, 21.11.2018., 138. lpp.).

- (6) Ievērojot Starptautiskās krimināltiesas ("SKT") Romas statūtus, kas pieņemti 1998. gada 17. jūlijā, SKT ir pilnvaras īstenot jurisdikciju attiecībā uz personām, kas ir atbildīgas par tajos minētajiem vissmagākajiem starptautiska mēroga noziegumiem. SKT jurisdikcija papildina valstu krimināltiesisko jurisdikciju. SKT prokurora birojs ir paziņojis, ka ir sācis izmeklēšanu par situāciju Ukrainā.
- (7) Ņemot vērā universālās jurisdikcijas principa piemērošanu vairākās dalībvalstīs un SKT jurisdikcijas papildinošo raksturu, ir svarīgi koordinēt un veikt pierādījumu apmaiņu starp valstu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestādēm dažādās jurisdikcijās un ar SKT vai jebkuru citu minētajam nolūkam izveidotu tiesu, tribunālu vai mehānismu, lai nodrošinātu genocīda, noziegumu pret cilvēci, kara noziegumu un saistītu noziedzīgu nodarījumu, tostarp to, kas varētu būt izdarīti Ukrainā saistībā ar pašreizējo karadarbību, izmeklēšanas un kriminālvajāšanas efektivitāti.
- (8) Lai nodrošinātu dalīšanos ar pierādījumiem un paraugpraksi saistībā ar kriminālvajāšanu par genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem ar kompetentajām valstu iestādēm un starptautiskajām tiesu iestādēm, *Eurojust* būtu jāuzlabo tās sadarbība ar krimināltiesām, tribunāliem un mehānismiem, kas izveidoti, lai novērstu starptautisko tiesību pārkāpumus. Šajā nolūkā *Eurojust* būtu jāizveido cieša sadarbība ar SKT un jebkuru citu tiesu, tribunālu vai mehānismu, kura mērķis ir vērsties pret noziegumiem, kas apdraud starptautisko mieru un drošību. Attiecīgi *Eurojust* būtu jāveicina tiesiskās sadarbības lūgumu izpilde, kurus iesniedz SKT vai īpašas krimināltiesas, tribunāli vai mehānismi attiecībā uz pierādījumiem, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem.
- (9) Pastāv risks, ka pierādījumi, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, nevar tikt droši uzglabāti teritorijā, kurā notiek karadarbība. Tas attiecas arī uz pierādījumiem, kas saistīti ar notiekošo karadarbību Ukrainā. Tāpēc ir lietderīgi izveidot centralizētu uzglabāšanas vietu drošā vietā. Centralizēta uzglabāšanas vieta varētu būt vajadzīga arī, lai Savienības struktūru, biroju un aģentūru, kā arī starptautisko iestāžu vai trešo personu, piemēram, pilsoniskās sabiedrības organizāciju, savāktie pierādījumi būtu pieejami kompetentajām valstu iestādēm un starptautiskajām tiesu iestādēm.
- (10) *Eurojust* ir specializētas zināšanas un pieredze, kā atbalstīt pārrobežu noziegumu, tostarp genocīda, noziegumu pret cilvēci, kara noziegumu un saistītu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par tiem. Šāds atbalsts ietver pierādījumu saglabāšanu, analīzi un uzglabāšanu, ciktāl tas attiecas uz to pieņemamību tiesā un uzticamību.
- (11) Saglabājot, analizējot un uzglabājot pierādījumus, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, un, ja tas ir nepieciešami un lietderīgi, nodrošinot apmaiņu ar tiem saskaņā ar piemērojamiem Savienības datu aizsardzības noteikumiem, *Eurojust* var atbalstīt kriminālprocesu valsts un starptautiskā izmeklēšanā un sniegt papildu atbalstu kompetentajām valstu iestādēm un starptautiskajām tiesu iestādēm. Šāda analīze varētu būt īpaši vērtīga, lai pārliecinātos par liecinieku sniegto liecību ticamību vai konstatētu jebkādas attiecīgas saiknes. Tomēr ar šo regulu netiek noteikts nekāds pienākums valstu iestādēm dalīties ar pierādījumiem ar *Eurojust*.
- (12) Būtu jāizveido jauna pagaidu uzglabāšanas vieta, kas ļautu veikt pierādījumu, kuri saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, saglabāšanu, analīzi un uzglabāšanu. Tā kā nepieciešamība uzglabāt šādus pierādījumus ir steidzama, ir nepieciešams, lai *Eurojust* tos glabātu automatizētā datu pārvaldības un glabāšanas sistēmā ("automatizēta datu pārvaldības un glabāšanas sistēma") atsevišķi no lietu pārvaldības sistēmas, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1727 23. pantu. Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz digitālu informācijas apmaiņu terorisma lietās groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1727 un Padomes Lēmumu 2005/671/TI, ietverti noteikumi par jaunas lietu pārvaldības sistēmas izveidi. Tiklīdz jaunā lietu pārvaldības sistēmā ir izveidota, tajā būtu jāintegrē operatīvie dati, kas pagaidām apstrādāti automatizētajā datu pārvaldības un glabāšanas sistēmā. Vispārīgie noteikumi, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 (*) IX nodaļā, būtu jāpiemēro, neskarot Regulā (ES) 2018/1727 paredzētos īpašos datu aizsardzības noteikumus.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

- (13) Ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem saistītu pierādījumu saglabāšanai, analīzei un uzglabāšanai automatizētā datu pārvaldības un glabāšanas sistēmā un minēto pierādījumu pieejamībai kompetentajām valstu iestādēm un starptautiskajām tiesu iestādēm, kad tas ir nepieciešami un lietderīgi, būtu jāatbilst augstākajiem kibernetikas un datu aizsardzības standartiem saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. un 8. pantu, Regulu (ES) 2018/1725, jo īpaši tās 91. pantu, un īpašajiem datu aizsardzības noteikumiem, kas noteikti Regulā (ES) 2018/1727.
- (14) Genocīda, noziegumu pret cilvēci, kara noziegumu un saistītu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas pierādīšanai noderīgi var būt satelītattēli, fotogrāfijas, video un audio ieraksti. Tādēļ *Eurojust* būtu minētajā nolūkā jāspēj apstrādāt un glabāt satelītattēlus, fotogrāfijas, video un audio ierakstus.
- (15) Lai atbalstītu kompetentās iestādes genocīda, noziegumu pret cilvēci, kara noziegumu un saistītu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā par tiem, *Eurojust* un Eiropalam būtu cieši jāsadarbojas atbilstīgi to attiecīgajām pilnvarām un ņemot vērā nepieciešamību izvairīties no pūliņu dublēšanās un to attiecīgās operacionālās spējas, jo īpaši attiecībā uz informācijas apstrādi un analīzi, izmantojot Eiropola jau esošo un īpaši starptautiskiem noziegumiem paredzēto sistēmu – tā dēvēto analīzes projektu “Nozīmīgākie starptautiskie noziegumi” (“*Analyses Project Core International Crimes*”). Tāpēc *Eurojust* būtu jāspēj pārsūtīt Eiropalam informāciju, ko tā saņem, saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1727 veicot savu operatīvo funkciju atbalstīt dalībvalstu rīcību, apkarojot genocīdu, noziegumus pret cilvēci, kara noziegumus un saistītus noziedzīgus nodarījumus. Šādai sadarbībai būtu jāietver regulāra kopīga operatīvo un tehnisko jautājumu izvērtēšana.
- (16) Ņemot vērā steidzamo vajadzību izveidot *Eurojust* automatizētu datu pārvaldības un glabāšanas sistēmu, lai rīkotos ar pierādījumiem, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem nolūkā nodrošināt atbildību par šādiem noziegumiem, kuri izdarīti Ukrainā, tiek uzskatīts par lietderīgu piemērot izņēmumu attiecībā uz astoņu nedēļu laikposmu, kas paredzēts Līgumam par Eiropas Savienību (LES), Līgumam par Eiropas Savienības darbību (LESD) un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumam pievienotā Protokola Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā 4. pantā.
- (17) Saskaņā ar 3. pantu un 4.a. panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un LESD, Īrija ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.
- (18) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā un šī regula tai nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (19) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, ļaut *Eurojust* saglabāt, analizēt un uzglabāt pierādījumus saistībā ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, nodrošināt iespēju veikt šādu pierādījumu apmaiņu un izveidot no *Eurojust* lietu pārvaldības sistēmas atsevišķu automatizētu datu pārvaldības un glabāšanas sistēmu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības mēroga vai iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (20) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42. pantu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas 2022. gada 13. maijā sniedza atzinumu.
- (21) Šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, lai steidzami darītu *Eurojust* pieejamu jaunu automatizētu datu pārvaldības un glabāšanas sistēmu, kas ļautu saglabāt, analizēt un uzglabāt pierādījumus, kuri saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci, kara noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, nolūkā nodrošināt atbildību par šādiem noziegumiem, kas izdarīti Ukrainā,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2018/1727

Regulu (ES) 2018/1727 groza šādi:

1) regulas 4. panta 1. punktā pievieno šādu apakšpunktu:

“j) atbalsta dalībvalstu rīcību, ar ko apkaro genocīdu, noziegumus pret cilvēci, kara noziegumus un saistītus noziedzīgus nodarījumus, tostarp saglabājot, analizējot un uzglabājot pierādījumus, kas saistīti ar minētajiem noziegumiem un noziedzīgajiem nodarījumiem, un aujot apmainīties ar šādiem pierādījumiem vai citādi darot tos tieši pieejamus kompetentajām valstu iestādēm un starptautiskajām tiesu iestādēm, jo īpaši Starptautiskajai Krimināltiesai.”;

2) regulas 80. pantam pievieno šādu punktu:

“8. Atkāpjoties no 23. panta 6. punkta, *Eurojust* var izveidot automatizētu datu pārvaldības un glabāšanas sistēmu, kas ir atsevišķa no 23. pantā minētās lietu pārvaldības sistēmas, nolūkā apstrādāt operatīvos personas datus, lai veiktu 4. panta 1. punkta j) apakšpunktā minēto operatīvo funkciju (“automatizēta datu pārvaldības un glabāšanas sistēma”).

Automatizētā datu pārvaldības un glabāšanas sistēma atbilst visaugstākajiem kiberdrošības standartiem.

Neatkarīgi no Regulas (ES) 2018/1725 90. panta, *Eurojust* apspriežas ar EDAU pirms automatizētās datu pārvaldības un glabāšanas sistēmas darbināšanas. EDAU sniedz atzinumu divu mēnešu laikā pēc paziņojuma saņemšanas no datu aizsardzības speciālista.

Trešajā daļā minētajā datu aizsardzības speciālista paziņojumā ietver vismaz šādus elementus:

- a) paredzēto apstrādes darbību vispārīgu aprakstu;
- b) risku novērtējumu attiecībā uz datu subjektu tiesībām un brīvībām;
- c) pasākumus, kas paredzēti b) apakšpunktā minēto risku novēršanai;
- d) garantijas, drošības pasākumus un mehānismus, ar ko nodrošina personas datu aizsardzību un uzskatāmi parāda, ka tiek ievērota šī regula, ņemot vērā datu subjektu un citu attiecīgo personu tiesības un legītīmās intereses.

Šajā regulā un Regulā (ES) 2018/1725 paredzētos noteikumus par datu aizsardzību piemēro datu apstrādei automatizētajā datu pārvaldības un glabāšanas sistēmā, ciktāl tie nav tieši saistīti ar lietu pārvaldības sistēmas tehnisko struktūru. Piekļuves tiesības un termiņi automatizētajā datu pārvaldības un glabāšanas sistēmā glabātajiem datiem ir saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem par piekļuvi pagaidu darba datnēm, kuru atbalstam dati tiek glabāti, un saskaņā ar attiecīgajiem termiņiem, jo īpaši tiem, kas noteikti šīs regulas 29. pantā.

Šajā punktā paredzēto atkāpi piemēro tik ilgi, kamēr pastāv lietu pārvaldības sistēma, kuru veido pagaidu darba datnes un indekss.”;

3) regulas II pielikumu groza šādi:

a) pielikuma 1. punkta n) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“n) DNS profili, kas noteikti no DNS nekodētās daļas, fotogrāfijas un pirkstu nospiedumi, un – saistībā ar 4. panta 1. punkta j) apakšpunktā minētajiem noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem – video un audio ieraksti.”;

b) pielikuma 2) punkta f) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“f) noziedzīgo nodarījumu, kuros attiecīgās personas iesaistītas, apraksts un būtība, diena un vieta, kurā noziedzīgie nodarījumi tika izdarīti, noziedzīgo nodarījumu kategorija, izmeklēšanas virzība un – saistībā ar 4. panta 1. punkta j) apakšpunktā minētajiem noziegumiem un saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem – informācija par noziedzīgu rīcību, tostarp audioieraksti, videoieraksti, satelītattēli un fotogrāfijas.”;

*2. pants***Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē, 2022. gada 30. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
B. LE MAIRE
